

Ilustrații: Clelia Ottone

Editura REGIS

www.edituraregis.ro

Tel./Fax: 021.222.26.16; 0744.75.65.86

Fărâmiturică vine de sub masă

De mult, tare de mult, trăia la marginea unui târgușor un croitor bătrân. Locuia singur într-o căsuță săracăcioasă și în vremea din urmă rareori îi mai călca cineva pragul. Neavând ce lucra, zile de-a rândul sta lângă fereastră și privea afară.

Era pustiu pe dinaintea casei și chiar dacă din când în când se auzea bocănind pe uliță, ochii nu-l mai slujeau și totul îi apărea acum învăluit într-o ceață grea și deasă. Un vecin îi adusese o haină să i-o peticească și, pe când se apucase s-o dreagă, acul îi scăpase din mână și degetarul îi căzuse din deget. Cât le-a căutat...

A plâns chiar de ciudă că nu le-a găsit. A umblat de-a bușilea pipăind cu palmele podeaua; a scotocit prin unghere, dar în zadar. Nu le-a mai dat de urmă. Dispăruseră de parcă le-ar fi înghițit pământul!... Fără ac și fără degetar cum era să-și facă meșteșugul?

Și într-o noapte, pe când moțăia lângă masa unde

era obișnuit să lucreze, se simți mai nefericit decât fusese vreodată.

„E tare rău să fii singur, își vorbi el, iar lacrimile începură să-i pice pe obraz. Ei, altfel ar fi fost viața mea să fi avut un fecior; acum aș fi avut un sprijin la bătrânețe! Dar dacă l-aș fi avut, cu ce l-aș fi hrănit? Iacă în toată casa nu-i o bucățică de pâine; și o fărâmiturică să fi avut și tot ar fi fost bună...”

— M-ai chemat? se auzi deodată în liniștea nopții un glas subțirel care parcă venea de departe, de foarte departe.

— E cineva care vorbește? întrebă cu mirare bătrânul Croitor.

— Eu sunt!

— Cine? Cine e?

— Eu, Fărâmiturică. Nu m-ai chemat? Te-am auzit adineaori când mă strigai pe nume...

— Cine e? zise cu mirare moșneagul și i se păru că visează. Nu te văd. Mi s-au spart ochelarii și fără ei o duc greu...

— Sunt aici, jos, lângă picioarele tale.

Croitorul se aplecă întorcând capul în dreapta și în stângă dar nu zări nimic.

— Nu știu unde ești... Vino mai aproape.

Cățărându-se pe unul dintre picioarele mesei, Fărâmiturică ajunsese într-o clipită sus, în dreptul bătrânului. N-ai fi zis că e mai mare decât o lingură. Avea un cap cât un ou de rață. Ochii semănau cu două puncte negre de cerneală. Nasul îi era ascuțit la vârf și-ai fi crezut că-i o peniță gata să-i înțepe gura rotundă ca un năsturaș.

— Uite-mă aici, tot nu mă vezi?

— Da, da, acum te zăresc... Vai cât ești de puțintel și de slăbuț... grăi Croitorul cu un oftat. Cum spunea că-ți zice?

— Fărâmiturică.

— Fă-râ-mi-tu-ri-că? îl îngână în șoptă moșneagul. Și al cui ești?

— M-am născut aici în casa asta; pesemne din fărâmiturile ce ți-au căzut de pe masă...

— E adevărat?

Bătrânul zâmbea fericit, uitându-se lung la băiețelul care-i stătea înaintea și nu îndrăznea să-l atingă.

Ar fi vrut să-l îmbrățișeze, să-l strângă la piept și să-l sărute, dar nu făcu nici o mișcare, îl privea în tăcere și peste obrazul lui scofâlcit, cu barba nerasă, se coborâse parcă o lumină care-i înfrumuseța chipul, întinerindu-l.

— Acum, dacă te am pe tine, parcă nu mai sunt atât de singur...

— Ai să vezi, tăticule, că o să cresc mare și o să...

— Da, dar până vei crește...

Și mâhnirea cuprinse iar chipul moșneagului.

— Va trebui să mergi la școală. De unde să iau bani pentru învățatura ta? Și-acu nici nu-i mai lasă pe copiii săraci...

— Eu sunt copil sărac?

— Firește. N-ai spus că te-ai născut aici?

— Vreau să învăț. Dacă nu merg la școală, n-am să cresc mare, nu-i așa? De ce să nu mă lase?

— Nu știu, băiatul tatii. Vecinii mi-au spus că pe copiii lor i-au gonit de la școală...

— Și nu mai învață nimeni?

— Ba da, învață doar feciorii bogătașilor.

Fărâmiturică repetă în gând de mai multe ori vorbele spuse de bătrân: „copiii celor săraci”, „feciorii bogătașilor...”, dar nu le înțelese. Pe masa unde stătea în picioare se afla o căniță din care Croitorul bea apă.

O întoarse cu gura în jos și se așeză pe ea ca pe un scăunăș.

— Tătușule, ai să vezi, eu tot o să merg la școală!

— Dar n-ai auzit că nu se mai poate?

O clipă, Fărâmiturică păru că se gândește și apoi întrebă:

— Pe la noi sunt mulți copii săraci?

— Mulți... rosti cu obidă moșneagul.

Fărâmiturică se ridică și începu să se plimbe cu mâinile la spate de la un capăt la celălalt al mesei.

— Nu te mai învârti atâta că mă dor ochii, îi spuse Croitorul.

Băiețelul se așeză cuminte pe căniță și rămase tăcut un răstimp, privind la moșneagul care se adâncise în gânduri.

„Toată viața mi-am dorit un fecior și abia acum îl am, la bătrânețe... Hm! uite-l cât e de mititel și de plăpând! Pe deasupra e și golaș. Umblă cu piciorușele goale. De unde o să iau pânză să-i cos straie? Și încălțări din ce o să-i fac? Acuși vine toamna și se răcește vremea. O să se îmbolnăvească săracuțul dacă îl las așa. Și dacă se îmbolnăvește... Dar bine că am surtucul meu; din el o să-i pot coase o hăinuță și o pereche de târlaci. Barem să mai trăiesc până o deprinde el un meșteșug; până o putea singur să-și câștige o bucată de pâine!...”

— Ai mâncat tu azi ceva, băiatule? întrebă cu voce tare bătrânul Croitor.

— Nu mi-e foame.

— Cum așa? N-ai mâncat nimic și nu ți-e foame? De aceea ești atât de slăbuț. Uite, colo lângă ușă e o doniță cu apă. Du-te și bea, poate-ți trece foamea. Și eu tot așa fac. N-am nimic de mâncare prin casă.

— Lasă-mă, tată, nu mi-e foame.

Bătrânul fu năpădit de mâhnire.

— Nu știu ce s-a întâmplat că nimeni nu mai

vine să-și dreagă rupturile. Eu nu am cerut niciodată oamenilor nimic și dacă-mi dădeau ceva de mâncare eram bucuros. Dacă mi-or aduce, ai să te sature și tu, să n-ai grijă.

Fărâmiturică îl mângâie pe bătrân, ușor, pe obraz.

— Nu mai fii necăjit, tăticule, acum e târziu și ești ostenit. Du-te și te culcă, c-o fi trecut de miezul nopții...

Și bătrânul Croitor, târșindu-și papucii, se îndreptă băjbăind cu mâna întinsă spre pat. Și numai ce-și puse capul pe pernă că și începu să sforăie.

Între prieteni

Dar lui Fărâmiturică nu-i era somn. El nu era ostenit. Nu-i păsa că-i miezul nopții și că oamenii se odihneau. Avea atâtea să le istorisească prietenilor săi... Coborî zorit de pe masă și alergă iute-iute, cu piciorușele lui subțirele și sprintene, și abia răsufla când ajunse în ungherul unde-l așteptau Degetarul și Acul bătrânului Croitor.

— Dar unde sunteți, că nu vă văd? spuse Fărâmiturică.

— Suntem aici, zise Acul, de noi întrebai?

Băiatul Croitorului era bucuros că-și regăsește prietenii, căci era prima oară când se despărțea de ei.

— Te-ai pitit după bucata aia de lemn și nu te vedeam... Veniți lângă mine să vă spun. Mi s-a întâmplat ceva grozav! Am stat de vorbă cu tăticu...

Degetarul răspunse molcom:

— Am auzit tot...

— Dar noi, întrebă Acul, despre ce vorbeam când l-a strigat bătrânul?

Degetarul își duse un deget la frunte:

— Am uitat... A, stai, că-mi aduc aminte. Tu

spuneai că ar trebui să ne întoarcem la meșterul nostru.

Fărămiturică se gândi: „De acum încolo tata tot nu mai are voie să lucreze. . .” Vorbi apoi cu glas tare, dar nu chiar atât de tare încât să-l trezească pe moșneag.

— Voi ce ziceți de porunca Primarului?

— Care poruncă? întrebare într-un glas Acul și Degetarul.

— Nu-i mai lasă pe oameni să-și cârpească hainele...

Acul deveni furios și se înroși până în vârful capului.

— Să ne răzbunăm pe Primar! O să-i înțep nasul până i s-o face ca o gogonea !...

Degetarul bătrânului Croitor avea o fire potolită. El se deosebea mult de Ac, care era bățaios, pus pe gâlceavă și gata oricând să înțepe pe oricine...

— N-ai să faci cu asta nici o scofală! Primarul o să-și pună prijnițe pe nas și o să-i treacă vânătaia, iar meșterul nostru tot fără lucru o să rămână.

— Are dreptate Degetarul, rosti Fărămiturică. Dar nu-i numai Primarul de vină. Au fost goniți copiii săraci de la școală... Pe asta ați știut-o? Mi se pare că habar n-aveți.

— I-au gonit de la școală? Ce tot vorbești? spuse uimit Acul. Eu nu cred că-i adevărat.

— Nu crezi? se burzului Fărămiturică. Așa ești tu, întotdeauna contrazici.

Degetarul sări de partea lui Fărămiturică.

— Nu-l cunoști? Dacă ar fi spus-o el întâi era adevărat!

Pe când se ciorovăiau, o umbră micuță se tupilă în

odaie și trecu tremurând pe podele. Hoinărea în fiecare noapte prin ulițele târgului, căci nu-i prea plăcea să stea locului și bucuria lui cea mai mare era să afle ce se mai întâmplă prin lume...

— Ei, fraților, ce mai faceți? N-ați adormit? îi întrebă el chițcăind în șoaptă, să nu tulbure somnul Croitorului.

— Nu dormim, îi răspunse Degetarul. Dar tu pe unde ai mai umblat?

— Am fost pe la brutărie... spuse Șoricelul, care își avea căsuța în casa bătrânului Croitor, într-o gaură, lângă ușă.

— Ei și ce mai e pe acolo? se interesă Acul.

— Fac cozonaci... Mii și mii de cozonaci cu nuci, cu stafide, cu rahat. Muncesc și ziua și noaptea pentru nuntă. Primarul își mărită fata.

— Sluta aia? hohoti Acul. Mă știți cât sunt de sărac, ei bine eu n-aș lua-o nici s-o îmbrace cu aur...

— Ei, ce are a face! Căpitanul gărzilor de străjeri de la palat o place și se însoară cu ea, spuse Șoricelul.

— Mai degrabă cred că-i place Primarul, fiindcă-i cel mai mare bogătaș din târgul nostru

— E adevărat, recunosc Șoricelul, dar nici de capul Căpitanului nu e mare lucru... îl cunoști? E o namilă cât un dulap. Altceva ce mai e de el?

Acul adăugă cu pizmă:

— Am auzit că are multe decorații... Se zice că e un viteaz.

— Viteaz... fugi încolo! Nu știu cum de are atâtea decorații, dar știu că la

războaie n-a fost... Mai bine să vă spun de nuntă. Au hotărât s-o facă peste trei zile. Și au mai hotărât să izgonească toată sărăcimea din târgul nostru.

— Asta le întrece pe toate! strigă scos din fire Fărâmiturică.

— Nu-i adevărat! rosti apăsător Acul și iar se înroși până în vârful capului.

— O să-i izgonească pe oameni? se arată uimit și Degetarul. N-am mai auzit de așa treabă!

— Ce rău au făcut? întrebă Fărâmiturică.

— Bogătanii, spuse Șoricelul trăgându-se cu laba de mustață, au cerut să nu rămână în târg picior de om sărac... Cât ține petrecerea nu vor să-i zărească pe flămânzi. Și mai e o pricină: Primarul l-a invitat la nuntă pe Împărat.

— Pe asta n-o mai pot crede... rosti Acul care, ca de obicei, era neîncrezător.

— Împăratul a și trimis vorbă că vine, chițăi Șoricelul. Croitorii împărătești nu mai prididesc lucrând veșminte pentru nuntași.

Fărâmiturică clocotea de mânie. Obrazul parcă-i era o vișină coaptă. Bătu cu piciorul în podea.

— Acele și degetarele împărătești nu vor lucra! Am eu un plan... Nu se poate să stăm așa... Să nu facem nimic? Voi ce spuneți?

Degetarul rămase pe gânduri și nu răspunse.

Șoricelul își mișcă, nervos, în dreapta și în stânga, codița lui subțire cât iglița și de asemenea nu răspunse. Dar Acul, care ținea cu orice chip să se răzbune pe Primar, izbucni furios:

— Să-l batem! Când m-oi repezi în el, în nasul lui, îi va pieri pofta de nuntă! Nu vedeți că toate relele se trag de la nunta asta?

— Iar începi? se răsti la el Degetarul. Mare încăpățânat mai ești!

— Degeaba ai cap dacă nu înțelegi nimic cu el, îi răspunse Acul, neputând să-l ocărăască mai tare.

Fărâmiturică se apropie de cei doi, care se sfădeau gata să se încaiere, și le zise răspicat:

— Dacă nu încetați cu cearta n-o să aflați planul meu... Mă duc cu Șoricelul și le facem noi singuri pe toate!

— Da, da, le facem noi pe toate... îl îngână Șoricelul, bucuros că va putea iar hoinări.

Acul părea că s-a potolit și, după ce îi mai azvârli o ultimă privire amenințătoare Degetarului, veni mai aproape de Fărâmiturică și îi vorbi:

— Nu fii supărat... Te rog să ne spui...

— M-am gândit mult la tot ce a povestit Șoricelul despre acele din atelierele palatului... O fi adevărat că lucrează pentru nuntă?

— Cum să nu fie adevărat dacă le-am auzit cu urechile mele?

— Ar trebui să ne ducem la ele și să le spunem să nu mai coasă... Să vină mai bine aici, la noi...

— Mergem! chițăi gata de ducă Șoricelul.

— Să-l lăsăm pe tata singur? zise Fărâmiturică. Treaba asta ar putea-o face Acul. Cu el s-ar înțelege repede acele din palat, că-i doar de-al lor. Dar nu-l vedeți? I-a intrat în cap să înțepe nasul Primarului... Nu-l uităm noi pe Primar, fii fără grijă! Dar nu acuma...

Acul bătrânului Croitor se îndreptă țănoș către ușă.

— Plec chiar acum la palat. Să nu-mi spuneți pe nume dacă nu-i aduc pe toți...

— Stai, nu fugi! Te duci singur? Să meargă cu tine și Degetarul, îi strigă Fărâmiturică.

— Nu, nu vreau! se împotrivi Acul. Mă descurc eu și singur.

— Nu se poate! Trebuie să mergeți împreună! Păi, e nevoie să vină și degetarele de acolo...

— Ha-ha-ha! râse Șoricelul și începu să se dea peste cap făcând o mulțime de tumbe caraghioase. Am înțeles eu planul lui Fărâmiturică. Dacă vin la noi acele și degetarele, cine o să mai coasă straiile împăratului? Ha-ha-ha! S-a dus cu nunta! Nu se mai mărită sluta, nu se mai mărită! Ha-ha-ha!

Fărâmiturică se încruntă:

— Astâmpără-te! Vrei să-l trezești pe tata cu nebuniile tale?

Șoricelul se potoli de îndată, apoi începu să le povestească în șoaptă:

— În fiecare zi, Împăratul poruncește să i se coasă veșminte noi. Sfetnicii și dregătorii fac la fel. În atelierele palatului se zice că lucrează șapte sute de ace și șapte sute de degetare... Și să vedeți că...

Ar mai fi înșirat el multe, multe și mărunte despre câte se întâmplau prin atelierele împărătești, însă Acul și Degetarul nu mai aveau răbdare să-l asculte. Porniseră la drum, grăbiți să ajungă cât mai repede. Și nici Fărâmiturică nu-i dădu mai multă ascultare. De aceea bietul Șoricel coborî posac în căsuța lui din gaura de lângă ușă și rămase acolo supărat și singur.

Primii pași prin târg

În casa bătrânului Croitor, firește, nu se găsea nici un ceasornic. Dar dacă ar fi fost ne-am fi uitat la ceas și am fi știut câte minute au trecut de când au pornit la drum Acul și Degetarul. De când plecaseră ei și mai cu seamă de când Șoricelul se retrăsese în căsuța lui, rămas singur, lui Fărâmiturică îi era tare urât. Nu-și mai găsea locul și se tot plimba de colo colo. De câteva ori fugise până la ușă, ba scosese și capul afară.

Pe uliță era întuneric și liniște. Tot târgul dormea. Să doarmă și el? Dar nu-i era somn! Nu, de așa ceva nu putea fi vorba, își spunea în sinea lui: „Trebuia să mă duc cu ei... Dacă nu vor putea să intre în palat? Vezi, la asta nu m-am gândit... Hm! dacă li se întâmplă ceva rău? Ce să li se întâmple? Ei, cine știe, poate că acolo în palat nu poate pătrunde oricine... Da, da, se poate, se poate !... Și ce o să fie? Or să se întoarcă acasă și atâta tot! Vedem noi după aceea ce e de făcut...” Apoi, fără să-și dea seama se pomeni strigând:

— Șoricuțule! Șoricuțule, te-ai culcat?

Șoricelul nu se culcase. Ședea amărât într-un ungher întunecat din căscioara lui și aștepta să fie chemat. Știa el prea bine că pe Fărâmiturică n-o să-l rabde inima să-l lase multă vreme singur.

— M-ai strigat? chiteai el voios.

— Da, vino încoace să stăm de vorbă. Unde te-ai dus? Credeam că ești ostenit.

— Am fost puțin supărat... Dar acum mi-a trecut. Cum era să nu mă supăr când eu vă povestesc atâtea lucruri interesante și voi nici nu mă băgați în seama. Ai trimis doar pe Ac și pe Degetar... La mine de ce nu te-ai gândit? Eu de ce să rămân acasă?

— Voiai și tu să te duci?

— Sigur. E drept că n-am fost până acum la palat, dar...

— Ai dreptate, ai dreptate... recunosc Fărâmiturică. Am greșit... Trebuia să mergem cu toții acolo. Dar eu încă n-am ieșit din casă și... Ai să vezi, Șoricelule, că ei vor face treaba și fără noi! Nu trebuie să fii supărat.

— Bine, dacă zici tu... Știi ceva? Hai să ne plimbăm puțin, tot n-ai fost niciodată pe ulițe. Vino cu mine să-ți arăt târgul.

— Acum, noaptea? întrebă șovăind Fărâmiturică.